

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmanovi hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim poteče koncem leta naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravištvu „Slov. Naroda“.

V Ljubljani 27. decembra.

Y. „Abgeblitzt“ bi rekel Dunajčan o nemškem prestolnem nasledniku, ko je iz Španskega odkuril. Cel aparat je seboj vzel, da bi Španjce očaral in ako ne to, jim vsaj imponiral. Tri nemške vojne oklopnice so prisopihale v Valencijo, kjer je prvič stopil na špansko zemljo. Raznovrstni poročevalci prvih in najupliveljših nemških časnikov so ga spremljevali, in „Leipziger Illustrirte“ je še celo posebne risarja princovemu generalnemu štabu priklopila, da bi nemškemu narodu čudeže, ki jih je imel „Fric“ v Španiji doživeti, predstavljala v podobah.

Vreme zdaj v zimskem času tudi ni bilo baš najprikladnejše in vabljivo za take izlete po morji, ker ravno v tem času nastajajo v sredozemskem morju veliki viharji, kateri veselje do takega poto-

vanja jako hladé in ga poprej v muko nego v radost spreminjajo. Tudi nemški princ je dobro čutil nezgode tega izleta, ker v Valenciji je bila taka oluja, da so bile nemške ladje 36 ur v veliki nevarnosti.

Pa ravnatelj te svetske dramatične predstave je imel posebne uzroke, da je ravno v tem času toliko uplival na nemškega cesarja, da je brez okolišanja o tem času in pri tem vremenu na svoje stare dni jedinega sina tako daleč od doma poslal.

Se ve, da to je povsod, kamor se sedanji ravnatelj svetskega gledališča obrne, njemu smoter, cilj in konec: Francosko neškodljivo napraviti in kolikor mogoče jo diplomatičnim potom uničiti.

Po gotovem črteži, ki je že zdavnaj v Bismarckovej glavi izdelan, hoče v zapadu Francijo tako osamiti, da ne bi mogla več ne na desno ne na levo kreniti, ka ne bi na sovražnika zadela. Hotel je okoli Francoske napraviti železno verigo, katerej naj bi bila najčvrstejša člena Italija in Španija, in jo s to verigo prej ali slej zadaviti.

Nemci so se spominjali, da so v povestnici čitali, ka je leta 1808. bil pod Napoleonom I. velik odpor v Saragossi in da so se takrat Španjolci proti Francozom branili kakor stari Kartaginijanci proti Rimljanom.

Brali so nadalje, da je Wellington s špansko pomočjo Francoze pri Vittoriji zmagal in s pomočjo celega iberškega poluotoka čez Pireneje pognal in dalje podil. Ob sebi se umeva, ka ne bi bili Angleži nikdar tacih uspehov proti Napoleonovim marslom imeli, ako ne bi bil cel španski narod na Francoze tako razljuten, in bil Angležem pravi zavznik in ogleduh, ki jim je vse pote pokazal, po katerih so Francozom prišli za hrbet. Po teh časih so Nemci še zmirom merili in razsojevali španske odnošaje napram Francozom, ne v poštrev vzemajoč, da je od takrat že 70 let preteklo.

Mislili so Nemci, da še dandanes v vsakem

Španjcu tiči potomec braniteljev in junakov Saragoskih, ki komaj čakajo, da bi se priklopili kakemu nemškemu Wellingtonu, da bi jih peljal preko Pireneje proti svojim republikanskim sosedom.

Pa premeteni Bismarck je bil zdaj ravno v tej zmoti, kakor nekda car Nikolaj, ki ni mogel na noben našin pojmiti, da bi se katerikrat Francozi in Angleži prijateljski proti njemu zvezali, kajti blodila mu je vedno pred očmi bitka pri Waterloo, vsled katere je bila razkačenost mej obema zapadnima narodoma po Nikolajevem mnenju taka, da bi bilo prej nego nju mogoče vodo z ognjem združiti, posebno glede na to, da še ni od francoskega poraza pri Waterloo celih 40 let preteklo. Pa ta faktor, s katerim je Nikolaj najbolj računal, ga je kruto prevaril in posledica te politične kratkovidnosti bila je Krimska vojska in Nikolajeva smrt.

Čudno ali istinito je, da je Bismarck tudi v isto pomoto zašel in računal s starim sovraštvom Španjcev proti Francozom, o katerem že zdavnaj ni bilo več govora.

Kralj Afonso, nemški, na Dunaji odgojeni še mladi Terezijanec, je gotovo imel veliko poželjenje, podati se v Homburg k nemškim manevrom, da je pri tej priliki tudi Avstrijo, Dunaj in tiste kraje obiskal, kjer se je v mladosti šolal, — akopram tedanje njegovo ministerstvo Sagasta ni bilo nič kaj s tem korakom zadovoljno in se je ministerski predsednik Sagasta sam kraljevemu potovanju osobno protivil.

Ko se je kralj vračal in bil na znani način v Parizu psovan in izsikan, je bil Bismarck vsled teh Pariških dogodovč še bolj v svojem predsodku o španskem mizogalstvu utrjen, ne ozir jemajoč na to, da je panromanska ideja najbolj na Španskem zastopana, kjer ima tako odličnega reprezentanta, kakor je Emilio Castellar.

Mislili so Nemci, da bodo Španjci vsled razhajenja Afonza kar jeze pihali proti Francozom in

LISTEK.

Casnikarstvo in naši časniki.

(Dalje.)

Posebno radi so poročali o vojskah in drugih zelo očitnih dogodkih, katerih višja gosposka nikakor zakriti ni mogla. Le polagoma so se privadili priobčevati uvodne članke in druge obširnejše sestavke, v katerih so državne razmere in druga važna javna vprašanja razpravljali. Nemškutarji naj ne mislijo, da smo Slovenci s tem posnemali Nemce, nemške časopise. Posnemali smo le Francoze, katere so v tem posnemali tudi Nemci, kajti Nemci so komaj pred 45 leti jeli spisavati uvodne članke in tem podobne večje sestavke. Ker vseoblastna vlada toliko pazi na novine, težavno delo je vsakemu naprednjakemu in svobodomiselnemu pisatelju sestavljati listom uvodne članke, zlasti kočljivo je to delo pri nevarnih, pretečnih tiskovnih zakonih. Večkrat mora pisatelj zamolčati poglobitve stvari, ker le tako reši nepoglobitve, postranske pred državnim pravdnikom.

Po gostem stvar tako zavija, da si mej vrsticami dosta več mislimo, nego po vrsticah čitamo. Da je ravno takim premišljenim člankom in sestavkom posebno nevaren naš tiskovni zakonik, omenili smo že v nekem prejšnjem podlistku, ki je govoril o razupitem subjektivnem in objektivnem postopanju sodne gosposke. Pozneje morebiti omenimo, kako je sestavljal neki mladi pisatelj članke za neki političen slovenski list; njegovi prijatelji so vselej že dan ali dva dni poprej vedeli, kaj bode obravnaval in obsegal bodoči članek. Pa pustimo to kritiko, ker bi nas ne spravila „v kraljestvo občutkov“, kot je zadnjič neki pisatelj v svojem slovenskem listu se izrazil. Pamet je res boljša ko žamet!

Bistvena stvar pri nobenem časopisu ni niti tisk, niti papir, niti oni opravniki, ki ga razpošilja in raznaša; bistvena, glavna stvar vsakemu časopisu je zadržaj, obseg, ki se natiskan razširja mej ljudstvom. Zaradi te bistvene stvari se časopis tiska, kupuje in čita. Rečeno je že bilo, da le nezavisni, spretni in vestni ureditelji in izdajatelji zamorejo preskrbeti listu veljavnega, uplivenega in dobrega berila. Da si delo vsaj nekoliko olajša, skrbi ure-

ditelj za dobre sodelavce, zlasti za stanovitne in zanesljive dopisnike. Pri naših — slovenskih razmerah so dobri dopisi prevelike vrednosti za vsak časopis. Ker so sedaj vse slovenske pokrajine, vsa slovenska mesta, vsi slovenski trgi in večji kraji mej seboj zvezani po pošti, moral bi vsak veljavni slovenski časopis imeti stalne dopisnike po vseh imenitnejših mestih. To zadevo slovenskih novin smo že drugokrat razpravljali, tukaj bi bilo pač odveč ponavljati vse nje podrobnosti. Kateri slovenski časopis bi imel po vseh imenitnejših krajih stalne sodelavce, redne dopisatelje, pridobil bi s tem mnogo več veljave, razširil bi se bolj mej ljudstvom ter bi močno uplival na rešenje vseh političnih in drugih imenitnih vprašanj. Žal, da zlasti gnotne razmere branijo našim političnim listom, naprositi si v vseh večjih krajih stalnih inrednih dopisnikov. Se ve, da bi morali tudi ti redni dopisniki biti izobraženi, vestni in pošteni možje, ki bi z marljivostjo nabirali gradivo ter je z zgodovinsko objektivnostjo izročali časopisu in je sine ira et studio presojevali. Doslej imajo naši časopisi navadno le dopisnike-prostovoljce mej različnimi stanovi in kaj različne vred-

se nemškemu princu pod noge metali. Ni se v ozir jemalo, da je na Španjskem demokratična stranka z republikansko v zvezi najjačja, da je velika prijateljica svoje sosedne republike, in da ta velika stranka, ki obsega večino španjske inteligence, neče niti besedice slišati o kakem načrtu, po katerem bi se imela Španjska kateri koli zaroti proti Francozom pridružiti.

To je bil tudi uzrok, da je bil nemški princ po celem potu, posebej pa v Madridu hladno, akoravno dostojno vzprejet.

Nemški „reporterji“ so to pisali na rovaš španjskega značaja rekoč, da tam ni običaj komu ploskati, „živio“ kričati ali celo zastave razobešati!

Vprašamo pa tu, na kakšen način pa vender Španjci svoje simpatije izkazujejo, ker so vender kakor najjužnejši narod v Evropi gotovo tudi ogoje-viti v izražanju svojih občutkov? Ako bi bil nemški princ po Islandiji popotoval, bi bili morebiti verjeti, ka je to v značaji tamošnjih prebivalcev ležeče, ne kazati svojih občutkov tako demonstrativno kakor drugi Evropeci. Ali taka in jednaka poročila v nemških listih iz Španjske so se nam pa že malo pre-več „španjska“ zdeli. V prvi hip smo vedeli, da ni „Fric“ v Španjskem našel tega odziva, katerega je Bismarck pričakoval.

Sedaj vlada ministerstvo Posada-Herrera, ki je že radikalnejši od bivšega Sagastinega. To ministerstvo je napravilo kralju prestolni govor, katerega je čital 16. t. m. v Madridu zbranim „Cortes“. Ta prestolni govor v polni meri potrjuje naše mnenje, ka je nemški princ s svojim popotovanjem našel več nego bladen sprejem. Kraljev govor omenja prin-covo popotovanje in tudi kraljev vzprejem pri Grevy-ji.

V tem govoru se govori z isto prijaznostjo o francoskem predsedniku, kakor o nemškem princu; — s posebno natančnostjo se v govoru na to pazi, da se nemškemu princu in nemškemu narodu niti z jedno besedico bolj ne laska, nego Francozom in Grevy-ju, akoravno je bil kralj v Parizu na tak način iznerviran.

Ta kraljevi govor nam je uradno potrdilo, da je bilo princovo popotovanje brez vsega uspeha in da se lahko reče, ka nema niti „succès d' estime“ za-se.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. decembra

„Nowa Reforma“ priobčuje spomenico finančnega ministerstva do trgovinskega, v katerej se izraža želja, da bi se od državnega zaklada, ki je zdaj in tudi v bližnji bodočnosti jako obremenjen z železniškimi stavbami, ne zahtevalo udeleževati se l. 1884. in še prihodnjih par let železniških stavb. Vsled tega so v nevarnosti vsi železniški načrti, ki so se nadejali podpore iz državnega zaklada. V prvi vrsti, pravi „N. Ref.“, je to z nameravano progo Lvo v - Rawa, katero bi bila z državno

nosti. Nekateri mej njimi so kaj spretni in pridni, vender ne tako redni, da bi se časopis mogel zanašati na njih doneske. Zato so naši uredniki tako mučeni možje, večkrat zlasti pri dnevnikih v največji zadregi, ko je treba list napolniti. Silno se bi urediteljem naših dnevnikov delo olajšalo, ko bi v Mariboru, Celji in Ptui, v Celovci, v Gorici, Trstu in Pazinu (ali kje drugje v Istri) v Kamniku, Kranji, Radovljici, Škofji Loki, Idriji, Postojini, Logatci, v Novem Mestu in Krškem imela naša dnevnika redne, najete dopisnike, ki bi jima vsak teden vsaj po edenkrat, iz večjih mest po dvakrat ali trikrat poročali. S takimi rednimi dopisi bi časopisi tudi vzbu-jali radovednost mej ljudstvom, mej narodom, ki bi zmirom bolj in zmirom rajše segal po njih. Kjer primanjkuje takih izvirnih dopisov, ponarejajo se dopisi ter s pečatom Izv. dop. prijavljajo. Ponarejajo se ali po osebnih poročilih ali pa po poročilih drugih časopisov, včasih se celoma izmislijo. Mene so razna opravila zadržavala v Beči tudi ona leta, ko je izhajal krepki Tkalečev „Ost und West“. Poznal sem mladega Slovenca, mislim Ribničana, ki se je poleg učenja na vseučilišču pri re-

podporo zidala družba Lvovsko-Črnoviške železnice. — In dolenska železnica?

Hrvatski ban podal se je bil čez praznike v Budimpešto v krog svoje obitelji. Po praznikih se snide sabor, da voli bugetni provizorij za tri ali šest mesecev in se potem odgodi do maja, ker da novemu banu prej ni mogoče prirediti potrebnih predlog.

Finančni odsek je sklenil indennitetno predlogo še le tedaj obravnavati, ko se popolni s krajskimi poslanci.

Narodna stranka je svoj program definitivno odobrila ter so ga nje člani podpisali v naslednji obliki. Narodna stranka stoji na temelji nagodbe, koje se drži kakor vseh osnovnih zakonov dežele; stranka si bode prizadevala te zakone brantiti in dosedanje prelome nagodbe kakor hitro možno popraviti; vlada, imajoča iste namene, sme se zanašati na njeno podporo, kadarkoli bode nameravala utrditi ustavne institucije, povzdigniti duševno in materialno stanje naroda ter bode stranka, kadar uvidi potrebo, tudi sama poprijela inicijativo v tej zadevi.

V Novi Gradiški so v soboto zopet z blatom ometali breznapisne uradne grbe na finančnem nadzorstvu. Finančno vodstvo naprosilo je bana vojaške pomoči, ker da so nemi grbi na davkarskih uradih v Varaždinu in Krapini tudi v nevarnosti.

Vnanje države.

Rusija je vzprejela povabilo k brodarstveni akciji v Kitaji z uvetom, da sme nameravati jedino le varstvo tujcev v kitajskih pristaniščih in nikakor ne uporabljati se v prid jedne bojujoč h se strank.

Bolgarski uradni list priobčuje sankcijo po sobranji sklenjenih prememb ustave ter določila, da se veliko sobranje v konečno odobrenje teh prememb skljuje še le po triletnem izkustvu premenjene Tirnovske ustave.

Iz **Carigrada** se javlja, da je v soboto ekumenski patrijarh msgr. Joahim III. izročil svojo odstavko vsled sklepa svete sinode in posvetnih svetov. Sinoda in svet tudi nameravata odstopiti, kar bi pomenilo zrušenje vse pravoslavne cerkvene organizacije. Poslaniki izprosi so si baje od svojih vlad tega spora dotikajočih se instrukcij. — V nedeljo unel se je ogenj v židovski šoli v Galati; zgorelo je mnogo otrok; doslej so našli 16 mrtvih trupel.

Dopisi.

Iz Gorice 25. decembra. [Izv. dop.] Božični prazniki so nam goriškem Slovencem vender nado zopet vzbudili, da bode tudi na Primorskem sčasoma lepše in jasnejše politično nebo, nego do sedaj. Odlikovanje našega državnega poslanca in narodovega voditelja na Goriškem dr. Josipa Tonkli-ja z železno krono tretjega reda smatra se, kolikor nam je obče mnenje znano, kakor odobrenje njegove povsem narodne politike. S tem je sankcijonirana z najvišjega mesta politika cele narodne stranke na Goriškem, katera je v odločnem protislovju s politiko, izvirajočo iz rumene hiše v Trstu. Narod goriški je ponosen na odlikovanje svojega voditelja, za katerem stoji in je stal kot skala, kar

čenem časopisu služil pičli kruh. Poznal je razne slovanske jezike ter je za rečeni „Ost und West“ predstavljaj razne članke, ali pa po slovanskih novinah sestavljal dopise, katerim so pritiskali razne pečate ter jih v „Ost und West“ prijavljali kot izvirne dopise iz Zagreba, Beograda, Odese, Kijeva, Moskve, Petrograda, Prage itd. Da ne bode kdo rekel, da se izmišljam, povem ime spretnega Slovenca: — bil je ranjki Kozar, katerega tibega in marljivega človeka se njegov: součenci v Ljubljani in Zagrebu gotovo še dobro spominajo. Ugonobilo ga nam je stradanje in preobilo delovanje! — Da taki ponarejeni dopisi nemale nikdar vrednosti izvirnih dopisov, pač ni treba očitno poudarjati. Časopisu polnijo prostor ter pomnožujejo njegovo mnogovrstnost; čitatelje naj bi pa slepil pečat, da je časopis po pošti dobil oni izvirni dopis iz oddaljenega kraja. Ker se časopisi navadno le površno in nagloma čitajo, zapazi pač redkokateri čitatelj rečeno sleparijo. Nikdo naj ne misli, da se to godi le v Slovencih, pri ubornih naših razmerah; godi se to povsodi in dosta bolj še pri inostranskih velikih narodih.

(Dalje prih.)

se je v najlepšem svitu pri zadnjih volitvah pokazalo. Sedaj bo menda tudi oni majhni a bogati stranki jasno, ki se je protivila Tonklijevi politiki, da je hodila krivo pot, delajoča proti Tonkliju in narodni stranki. Ako pa to spozna, nadejamo se, da stopi zopet v krog one stranke, katera je pač kaj odločno pokazala, da stoji za Tonkljem toliko časa, dokler bo sedanjo pot hodil, katera je pokazala, da prerokovana „reakcija“ zoper dr. Tonklija je bila le srčna želja prorokova, da je pa velika razlika mej željo in istinitostjo.

Res je sicer, da nismo goriški in primorski Slovenci od sedanje vlade skoraj ničesar dobili; če vender nekoliko napredujemo, napredujemo vsled lastnega delovanja, vsestranskega požrtovanja in lastne marljivosti. A priznanje dr. Tonklijevih načel, zahtev in delovanja po visoki vladni nas napolnuje z nado, da se bodo ona opravičena načela in zahteve vender izpolnile. V to pomozi Bog!

Iz tega stališča se radujemo odlikovanja našega voditelja ter želimo, da bi nas po sedanjem potu vodil še mnogo mnogo let. Bog živi našega mladega viteza!

Domače stvari.

— (Dopolnilna volitev za državni zbor) za kmetske občine iz okrajev: Ptuj, Ormož, Št. Lenart, Rogatec, Šmarje, Ljutomer in Gorenja Radgona, katere je do sedaj zastopal pokojni M. Herman, razpisana je na 31. dan januarja 1884.

— (Občni zbor Ljubljanske Čitalnice) bil je včeraj. Po običajnih poročilih tajnika in blagajnika vzprejele so se nekatere premembe pravil, potem pa se je vršila volitev odbornikov. Voljeni so: dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški (32 glasov), dr. J. Zupanec (32), M. Pakič (32), V. Valenta (32), Kadilnik (31), dr. Tavčar (31), Wölfling (30), Sos (29), Leddenik (23), Noll (23), Trstenjak (23), Klein (21), Lah (18), Drenik (17), Križaj (16 glasov). — Izmej posamičnih predlogov omeniti je, da se je jednoglasno ukrenilo, da se „Ljudski Glas“ iz Čitalnice izključi.

— (Gospod Andrej Einspieler), osiveli vodja koroških Slovencev, je na svoje stare dni primoran zopet prevzeti uredništvo „Miru“, ker je dosedanji urednik F. Haderlap nastopil prisojeni mu 4 mesečni zapor. Gospod Einspieler obrača se do vseh rodoljubov s prošnjo, naj bi ga podpirali z dopisi, a tudi gnotno. „Mir“ je tolike važnosti za Koroško, gosp. Einspieler pa toli izborna politična moč, da je za vsacega Slovenca sveta dolžnost, podpirati ga v jako težavnem podjetji.

— (Vladni svetnik gosp. Rudolf grof Chorinsky) v Ljubljani dobil je naslov in značaj dvornega svetnika.

— (Pri volitvah v okrajni zastop Slovenjegraški) zmagali so narodnjaki sijajno. V veleposestvu dobili so Slovenci 24, nasprotniki samo 14 glasov, v kmetskih občinah pa so bili vsi slovenski kandidati jednoglasno voljeni.

Volitev načelnika okrajnemu zastopu je v 28. dan t. m. Ko bi pač že bili vsi okraji na dolnjem Štajerskem tako organizovani, kakor je Slovenji Gradec!

— („Ljubljanski Zvon“ in „Kres“.) Pod tem naslovom priobčuje zadnji zvezek E. Jelinkovega izvrstnega „Slovanskega Sbornika“ v Pragi te vrstice: Po številu majhen, a po svoji čilosti tem bolj pozornosti vreden in tem bolj simpatičen narod slovenski razvija prav prijetno gibanje, ne toliko v širšem zmislu narodnega življenja, kakor v posamičnih delih svoje delavnosti. Zadosti spomina vredno je, da tak majhen in po ugodnih političnih okolščinah nikakor razvajan narod vzdržuje in izdava z uspehom že dva mesečnika zabavno-poučne vsebine, o katerih se smelo reče, da se po svoji notranjosti vrednosti popolnem jednačita podobnim publikacijam mnogoštevilnejših narodov. Imamo pred seboj ravnokar dokončana letnika „Ljubljanskega Zvona“, katerega uredništvo vodi z redko marljivostjo in spretnostjo g. prof. Fr. Levec, in „Kresa“, izhajajočega pod uredništvom dr. J. Sketa v zelo pomemben Celovci. Prijetno je pogledati v bogato

in raznovrstno vsebino obeh teh knjig. Kakor je razvidno iz „imenika“ „Ljubljanskega Zvona“, pripisuje temu mesečniku 106 sotrudnikov, vseskozi Slovencev, izmed katerih se javi marsikateri znameniti talent! Pesen, balada, romanca, pripovedi, črtice kulturne, zgodovinske, krajepisne in drugi spisi z različnih delov ved, temeljite razprave iz domačega in inostranskega (posebno slovanskega) literarnega gibanja, — vse to zagledamo v „Ljubljanskem Zvonu“ v zelo raznovrstnem in primernem izboru. — Jednako krepko se vede „Kres“. Njega vsebina ima nekoliko bolj učen značaj, vendar pa more prodirati tudi do širših krogov. Tudi tukaj nahajamo množino lepih pesnij, povestij, narodnih pripovedek, poučne in znanstvene članke in zanimive literarne razprave. Mej sotrudniki „Kresa“ nahajamo znamenita poznavalca slovanskih rečij g. prof. G. Kreka in g. Dav. Trstenjaka. — V obeh imenovanih mesečnikih se posvečuje ostalim narodom slovanskim kolikor največja skrb in sicer z najkoristnejšim namenom in s posebno spretnostjo. Posebno „pregledi“ „Ljubljanskega Zvona“ v tem oziru zaslužijo popolno priznanje. Čestitamo od srca milim bratom Slovincem k obema tema mesečnikom in zraven še želimo, da bi bila „Ljubljanski Zvon“ in „Kres“ bolj pogosta gôsta tudi v českih bralnih sobah, posebno društvenih. Na „Ljubljanski Zvon“ naročuje se na leto s 4 gld. 60 kr., na „Kres“ s 4 gld. — Ta laskava hvala priznanega českega literata mora iz vsega srca veseliti vsakega književno omikanega Slovence. Kakor čujemo, preskrbel si je „Ljubljanski Zvon“ tudi za bodoče leto mnogo zanimivega leposlovnega in znanstvenega gradiva. V prvi vrsti omenjamo klasično dovršenih pesnij in balad Gorazdovih in proizvodov mnogih drugih slovenskih pesnikov; omenjamo dalje večjega, iz domačega življenja vzetega romana dr. J. Tavčarjevega, ki bode polnil list vse leto; g. prof. Trdinina bode nadaljeval svoje prelepe bajke in povesti ter priobčeval tudi izpise iz svoje knjige „Vijska modrost“; gg. prof. Rutar in dr. Kos bode razpravljala zanimljive strani iz slovenske zgodovine; g. Janko Kersnik, ki se je s svojim „Cyclamenom“ skazal za izvrstnega romanopisca, zalagal bode list z drobnimi povestimi; g. prof. Franke bode priobčeval črtice s svojega potovanja v Kitaj (l. 1873); gospodje dr. Celestin, A. Fekonja, Aleks. Hudovernik, prof. Šuklje, prof. Wiesenthaler, K. Štrekelj, prof. Stare, L. Žvab in mnogi drugi pisatelji slovenski bodo podpirali „Ljubljanski Zvon“ z raznovrstnimi poučnimi in znanstvenimi izvirnimi prispevki. Res, veselo se v „Ljubljanskem Zvonu“ razvija leposlovna in znanstvena književnost naša. Zatorej toplo priporočamo ta mesečnik čitateljem svojim. — Ustrezal nam je letos tudi knjigovezec Iv. Bonač, da je preskrbel „Ljubljanskemu Zvonu“ platnice v raznovrstnih, deloma prav ukusnih barvah.

— (Kmetijska podružnica v Sevnici) izvolila si je načelnikom gosp. Lenčeka, znanega rodoljuba in posestnika na Blanci. Gg. Kavčič in Ausserer pa sta potisnena v stran, kar bode podružnici le na korist.

— (Iz Špitala) na Koroškem prinaša „Tagesspost“ obširen dopis, v katerem izraža dopisnik svoje veselje, da so tamošnje nove zemljiške knjige (tretje v Koroškej) dogotovljene, na čemer izreka hvalo in priznanje c. kr. okrajnemu sodniku g. Fr. Hraševcu, znanemu rodoljubu.

— (Narodne pesni z napevi.) Nabral in uredil Janko Žirovnik, nadučitelj. I. Na svetlo dala in založila „Glasbena Matica“ v Ljubljani. Cena 20 kr. s poštnino vred. Kdor naroči 10 iztisov, dobi jednega povrh. — Ti narodni napevi so zapisani tako, kakor jih poje narod okoli Bleda, ter so tudi kolikor le mogoče tako priprosto harmonizovani. Vodilni glas je pri nekaterih napevih v prvem, sicer pa v drugem tenoru, katerega bi najbolje pel visok baritonist, da lahko prevladuje druge glasove, ki so le bolj spremljajoči. I. tenor poje „čez“. Naslov posamičnim pesnim je: Pobič sem star še le 18 let. Prišel sem pod okence. Ovbe, glavca moja. Al' me boš kaj rada imela? Delaj dekle pušljc. Ena ptičca

priletela. Sijaj solnčice. Je pa davi slanica pala. Odhod (Dol' se vsedi). Po gorah je ivje. Lani sem možila se. Saj sem pravil mnogokrat. Gozdčič je že zelen. Mi ptičca zapoje. Lepo je pomlad. Na planinah solnce sije. Snubaška (Dober večer). Nikdar ne bom pozabil. Zmiraj vesel. Lahko noč bi ti jaz vošil. — Slavna „Glasbena Matica“ je izdala ta I. zvezček z namenom, da bi ustregla pevcem in prijateljem petja ter jih spodbudila, da zapisujejo pridno in natančno narodne napeve z besedami vred. Zapisavati pa naj tudi blagovole varjante napevov in besed v tem zvezčku tiskanih pesnij. Tako narodno blago naj pa potem pošiljajo slavni „Glasbeni Matici“, da bode mogla s časom tudi prostemu narodu podajati lepe domačinke v pravilnej obliki.

— (Razsekali in razdrobili) so včeraj po noči vojaki tukajšnjega topničarskega polka Hartlieb št. 12. v Spodnje Šiški v gostilnici pri Zaplotniku v Pavličevem vrtu vse stole, mize, stekleno posodo in tudi v stanovanji Zaplotnikovem nekoliko hišnega orodja s svojimi kratkimi sabljami. Vojaška patrolja, ki je iz Kolizeja prišla, prišla je osem topničarjev. Topničarji začeli so že popoldne v Zaplotnikovi gostilnici razbijati, pa so bili odpravljeni, a jeden njih je izgubil sabljo. Zvečer so se vrnili iskat sablje in razsajat, dokler ni došla patrolja.

— (Letošnji božični vožnopoštni promet v Ljubljani) bil je jako živahen. Naštelo se je pri tukajšnjem c. kr. poštnem uradu od 18. do uštetega 24. t. m. 12.362 pošiljatev, vkupe 38.367 kilogramov težkih, 782.124 gld. 94 kr. naznačene vrednosti. Prejemni urad za denarna pisma in vožao blago je vzprejel od tega števila 3690 komadov, 11.927 kilogramov težkih, oddajnemu uradu je pa došlo 8672 pošiljatev, 26.440 kilogramov težkih. 3555 kosov se je izročilo tukajšnjemu občinstvu, ostalih 8807 pa se je razposlalo križem svet. Poslovanje vsacega dne obsega torej povprek 1766 vožnopoštnih, 5481 kilogramov tehtajočih pošiljatev! — Gotovo vsega priznanja vredno delovanje, kateremu bi vsaki pritrdil, ako le nekoliko pozna težave in trud, s katerim so se borili noč in dan naši vrli poštarji, da so bili kos temu nenavadno mnogobrojnemu poslu.

— (S Podbrezja) se nam piše v 24. dan t. m.: Tukajšnji posestnik g. Aleš Pavlin ustrelil je 24. t. m. v svojem lovu lepega osmerorogatega jelena. Po izreku strokovnjaka v lovskih zadevah spada v družino tako zvanih „gorskih jelenov“ in je obdržal, kar je že v poznem času jako redko, še svoje lepe rogove. Veliko ljudij iz različnih krajev, veliko strastnih lovcev porabilo je praznike, da si ogledajo le-to prepleteno divjačino, katere še marsikateri izmed njih videl ni, ker je bil zadnji jelen v Kranjskem okraji, tudi v Podbrezji, pred kakimi 70 leti ustreljen, kar le še malo tukajšnjih vaščanov pomni.

— (Pri izrednem občnem zboru Čitalnice Postojnske) v 23. dan t. m. je bilo sklenjeno po predlogu g. Ivana Lavrenčiča, kateheta v Postojini, prirediti vsaki četrtek v zimski sezoni v čitalnični sobi „jour fixe“. Prvi „jour fixe“ bode 3. januarja l. 1884, t. j. v četrtek po novem letu. Pričetek ob 7. uri zvečer. Čital bode g. predlagatelj sam, pel pa Postojnski slavčeki. Društveniki in prijatelji društva vabijo se najljubneje, da se polnoštevilno kratkočasne zabave udeležiti blagovolijo.

Odbor.

— (Narodna Čitalnica v Ilirskeji Bistrici) napravi v nedeljo 30. t. m. zvečer ob 6. uri svoj letni občni zbor z navadnim dnevnim redom.

— (Občni zbor Šaleške Čitalnice) bode dne 30. decembra ob 3. uri popoldne. Vspored: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Volitev novega predsednika ter odbora. 3. Potrčilo računa od leta 1883, in sestava proračuna za leto 1884. 4. Sklep o premembi društvenih pravil. 5. Razni nasveti in predlogi. Posebna vabila se me bodo razpošiljala.

Odbor.

— (Delalsko podporno društvo v Trstu pod pokr. Njeg. Vis. cesarjeviča Rudolfa) priredi Silvestrov večer 31. decembra

1883 v spodnji dvorani pri „Zelenem hribu“. Spored: 1. Godba na klavir. 2. Vesela igra: Poglavlje I, II, III. 3. Spartanka, deklamuje E. Sušnova. 4. Šaljiva dražba. 5. Prevec: „V Orfeji“, igra na citre. 6. Slovo staremu letu in pozdrav novega. 7. Prosta zabava in ples. Ustopnice za ude 10 kr., za povabljen 20 kr. Čisti dohodek je namenjen zalogi pokojnine. Radodarnosti neso stavljene meje. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Odbor.

Narodno-gospodarske stvari.

Načrt pravil za zadrage.

(Konec.)

Delokrog predstojnika.

§. 20. Predstojnik ali pa, če je le ta zadržan, njegov namestnik, zastopa zadrugo povsod, vodi in nadzoruje vsa opravila, podpisuje dopise in naredbe ter skrbi za točno uradovanje. On sprejema vse, tudi uradne dopise, ter odgovarja sam, če ni potreba posebnih sklepov. Tudi sklicuje in vodi zборе in seje ter ima preskrbeti točno izpeljavo sklepov.

Ko bi predstojnik za kak sklep zadrage ali pa odbora ne hotel prevzeti odgovornosti, sme ga ustaviti ter ga mora precej, ali pa če je odborov, potem ko je vprašal zbor, predložiti gosposki v razsodbo.

Premoženje zadrage.

§. 21. O vsem premočnem in nepremočnem premoženju napraviti se mora zapisnik (inventura), ter morajo biti dotične knjige vedno v redu.

Pri upravi in uporabljenji tega premoženja mora se predstojništvo ravnati po odobrenem proračunu.

Vsako prekoračenje proračuna, posebno kupovanje, prodaja ali zastava nepremočnega blaga, vzetje posojil ali družih dolžnostij, za katere zadruga jamči, odstop že imajočih ali pa še iskajočih pravic, pričetek tožeb in sklepovanje pogodb, potrebuje odobrenja zadržnega zbora, katero more predstojnik pri prvem zborovanji pridobiti.

Ako se predstojniku za njegov trud določi plača, ima dotično svoto določiti zadržni zbor.

Denarni promet zadrage.

§. 22. V zadržno blagajnico spadajo:

- a) Dohodki zadržnega premoženja.
- b) Sprejemne takse udov.
- c) Vse zaradi prestopka obrtne postave naložene denarne kazni.
- d) Letni doneski.
- e) Sprejemne in oproščevalne takse vajeucev.

Dohodki navedeni pod črkami b), c) in d) zamorejo se po politični gosposki na zahtevo predstojnika siloma izterjati.

Vrednostna pisma in gotovina shraniti se mora v zadržni blagajnici pod dvema ključema, katerih jednega ima predstojnik, drugega njegov namestnik. Računski sklep napravi se od 1. januarja do konca decembra, ter se ima prihodnjemu zboru v pregled predložiti.

§. 23. Razsodišče §. 1. c) drugi stavek pravil ima posebno namen, razsojati prepire mej udi, kateri bi nastali vsled §. 114 obrtne postave od 15. marca 1883.

Nadzorstvo.

§. 24. Zadrage nadzoruje gosposka, kateri pristoji odločiti na pritožbe zoper sklepe zbora ali pa predstojništva po zaslišanji obeh strank. Tudi ima gosposka določiti posebne uradnike v nadzorstvo postavnega postopanja pri zadrugi. Razsodba o notranjih zadevah pristoji političnim oblastim. Sklepi zadržnega zbora, kateri so se v redu vršili, zadevajo pa kaj takega, h čemur je zadruga po postavi zavezana, izvršiti se imajo na zahtevo predstojnika po obrtniskem uradu.

Premoženje obrtnih skupin.

§. 25. Če ima kakšna sedaj obstoječa obrtniška skupina premoženje, in se ista preustroji v zadrugo v smislu postave, pripada to premoženje novi zadrugi.

Če se kakšna obrtniška skupina združi v zadrugo, ostane jej pravica, sama gospodariti s svojim premoženjem.

Če se obrtniška skupina razide, brez da bi si napravila zadrugo ali pa pristopila k že obstoječim, pripada njeno premoženje oni soseski, v kateri je imela skupina sedež. Tako premoženje mora se porabiti le za obrtniške zavode.

§. 26. V vseh slučajih pa velja to:

- a) Pravice tretjih osob ne smejo se prikrajšati; treba je tedaj pred vsem dolgove skupine poravnati ter vse dolžnosti spolniti.
- b) Skrbeti, da se ustanove svojim namenom ne odtegnejo.

§. 27. Jednako ostanejo veljavne vse pravice na ustanove ali pa na premoženje upisane dolžnosti, kakor tudi zasebne pravice udov na one koristi, ktere so imele pri obstanku skupine na tisto.

§. 28. Pravila za razsodišče §. 122 do 124 pravila za pomočniški zbor §. 120 in 120 a. in pravila za bolnišno blagajnico §. 121 do 122 h. postavbe od 15. marca 1883 so nerazrušljiv del pravil te zadrage.

Dobro mazilo. Vsakršno unetje, trganje po udih, otrpenje itd. uspešno ozdravi Moll-ovo Francosko ganje in sol¹. Cena steklenici z navodom vred 80 kr. Vsak dan razpošilja po poštne povzetji A. Moll, lekar nar in c. kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 7 (690-2)

Tuji:

dne 26. decembra.

Pri **Slonu**: Ruch z Dunaja. — Oblak iz Železnikov. Degani iz Grada. — Lenk iz Zagreba. — Scarpa iz Leskove Doline.

Pri **Mali**: Polak z Dunaja. — Vitz pl. Guttmansthal iz Trsta.

Pri **južnem kolodvoru**: Weber iz Inomosta. — Arhar iz Grahovega. — Rankel iz Trsta. — pl. Knapp iz Ceskega.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
22. dec.	7. zjutraj	738.54 mm.	- 4.6°C	sl. vzh.	jas.	0.00 mm.
	2. pop.	739.92 mm.	+ 1.8°C	sl. svz.	obl.	snega.
	9. zvečer	741.66 mm.	- 3.6°C	sl. svz.	jas.	
23. dec.	7. zjutraj	741.38 mm.	- 7.2°C	sl. vzh.	jas.	0.00 mm.
	2. pop.	741.95 mm.	+ 0.2°C	sl. jz.	jas.	snega.
	9. zvečer	742.44 mm.	- 3.6°C	sl. jz.	jas.	
24. dec.	7. zjutraj	743.80 mm.	- 7.8°C	brezv.	megla	0.00 mm.
	2. pop.	745.68 mm.	- 2.1°C	sl. svz.	obl.	snega.
	9. zvečer	747.69 mm.	- 0.6°C	brezv.	megla	
25. dec.	7. zjutraj	746.22 mm.	- 4.6°C	brezv.	megla	0.00 mm.
	2. pop.	742.59 mm.	- 1.8°C	sl. jz.	obl.	snega.
	9. zvečer	742.10 mm.	- 2.4°C	sl. vzh.	jas.	

Srednja temperatura je znašala — 2.1°, — 3.5°, — 3.5° in — 2.9°, oziroma za 0.3° nad, 1.0°, 0.9° in 0.1° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dné 22. decembra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	96
Rež,	5	20
Ječmen	4	71
Oves,	2	92
Ajda,	5	20
Proso,	5	20
Koruza,	5	40
Leča	8	50
Grah	8	50
Fižol	9	50
Krompir, 100 kilogramov	3	12
Maslo, kilogram	—	96
Mast,	—	88
Špeh frišen	—	60
" povenjen,	—	74
Surovo maslo,	—	85
Jajca, jedno	—	3
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	60
Telečje	—	56
Svinjsko	—	52
Koštunovo	—	36
Kokoš	—	50
Golob	—	18
Seno, 100 kilogramov	2	14
Slama,	1	96
Drva trda, 4 kv. metre	7	—
" mehka, "	4	50

Dunajska borza

dné 27. decembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	79 gld.	20	kr.
Srebrna renta	79	75	"
Zlata renta	99	—	"
5% marcna renta	93	80	"
Akcije narodne banke	843	—	"
Kreditne akcije	293	—	"
London	121	05	"
Srebro	—	—	"
Napol.	9	60 1/2	"
C. kr. cekini	5	72	"
Nemške marke	59	40	"
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	121	75
Državne srečke iz l. 1864	100 gld.	167	25
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98	95	"
Ogrska zlata renta 6%	120	60	"
" " "	88	85	"
" papirna renta 5%	85	90	"

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armic.

5% štajerske zemljišč. od/ez. oblig.	104 gld.	—	kr.
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114	75
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	119	25	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	103	20	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75	"
Kreditne srečke	100 gld.	173	—
Rudolfove srečke	10	19	75
Akcije anglo-avstr. banke	120	111	—
Tramway-društ. velj.	170 gld. a. v.	221	80

Zahvala.

Zivo ginjeni po brezštevilnih dokazih toli priskega sočutja o britkej izgubi predrazega, nepozabljivega nam očeta izreka vsem, posebej pa darovateljem prekrasnih vencev in gg. pevcev, na tako mnogobrojnej udeležitvi pogreba svojo najiskrenejšo zahvalo

(808)

rodbina Laurič-eva.

Na Rakeku v 24. dan decembra 1883.

Sodelavec

vzprejme se takoj pri uredništvu „Slovenskega Naroda“. Pogoji po dogovoru.

Slika pesnika S. Gregorčiča

dobiva se na fin in močen papir tiskana v „Narodnej tiskarni“ — Cena 20 kr., po pošti 25 kr.

Št. 18.691.

Vabilo.

(802-3)

Po mnogo let obstoječem hvalevrednem običaji se blagotvorniki oproščajo čestitanja ob novem letu in ob godovih tako, da si vzemó oprostne listke na korist mestne ubožne zaklade.

Ustrezajoč ugodnosti slavnega občinstva sta gospoda: Karol Karinger, trgovec z galanterijskim blagom na Mestnem trgu, in Albert Schaefer, rokovičar in bandažist na Kongresnem trgu št. 7, drage volje prevzela razpečevanje oprostnih listkov v svojih prodajalnicah. Za oprostne listke je kakor dozda položiti po 50 kr. za novo leto in po 50 kr. za godove, ne da bi se velikodušnosti stavile meje.

Pismenim naročilom naj se blagovoli dodati različna adresa.

Pri tej priliki se izreka najtoplejša zahvala slavnej tiskarni in kamnopolni Josip Blaznikovih dedičev, da je, kakor vsako leto, tudi letos brezplačno magistratu dobavila oprostne listke.

Mestni magistrat v Ljubljani,

v 16. dan decembra 1883.

Župan: Grasselli.

3000 2 (788-4)

ostankov prepróg

(po 10—12 metrov) pošilja po poštne povzetji — ostanek po 3 gld. 80 kr.

L. Storch, tavarnik v Brnu.

Ako bi se blago ne dopadalo, se more zameniti.

Glasovir

(Stutzflügel) se po ceni proda. Kravja dolina št. 2, I. nadstropje. (850-2)

Osem dobrih sodov za vino,

kateri drže: 3 po 550 litrov, 2 po 680 litrov in 3 po 1300 litrov, proda

Ana Mazik.

(807-2)

posestnica v Šmarji pod Ljubljano.

Kot praktikant

se vzprejme absolviran četrtošolec v lekarni g. F. Wache v Metliki. Hrana in stanovanje prosto. Pogoji sploh poljni. (799-3)

Zenitvena ponudba.

Gostilničar v Trstu, mnogostransko izobražen, srednje starosti, z dobrimi letnimi dohodki, želi oženiti se z bogato gospodično brez ozira na telesno lepoto. Ponudbe z naslovom: **K. P. J. 38** naj se pošiljajo na „Amministrazione del Adria, Trieste“. (804-3)

Priznana nepokvarjene, izvrstne

voščene sveče

izdelujejo

(652-13)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Št. 8781.

(801-2)

Oklic prostovoljne dražbe

v zapuščino gospe Franciške Jenač spadajočih posestev.

Od c. kr. deželne sodnije kot sodnje stopnje za učinske razprave se na prošnjo dedičev prostovoljna dražba posestev iz zapuščine gospe Franciške Jenač, pod uložno št. 11 in 164 katastralne občine „Karlovsko predmestje v Ljubljani“, in sicer: hiše št. 3 poleg Gruberjeve ceste, gospodarskih poslopj, vrta in njive dovoljuje.

Ta posestva se bodo s 4200 gld. znašajočo ceno razklicala

Zato določuje se dražbeni dan

na 14. dan januarja 1884.

ob 10. uri dopoldne na prostor, kjer se nahajajo posestva.

To se naznanja s pristavkom, da se odobreni dražbeni pogoji pri dražbenem komisarji gospodu dru Franu Vok-u, c. kr. notarji, lahko pregledajo in da se intabuliranim upnikom njih zastavna prava — ne oziraje se na kupni znesek — pridržujejo.

Od c. kr. deželne sodnije

v Ljubljani, v 15. dan decembra 1883.

RAZGLAS

hranilnice in zastavljalnice Ljubljanske.

Zarad sklepanja računov za drugo polovico 1883. leta bo hranilnica

od 1. do uštetega 15. januarja 1884.

in zastavljalnica

od 27. decembra 1883. do uštet. 17. januarja 1884.

za občinstvo zaprta.

Ravnateljstvo kranjske hranilnice in zastavljalnice

v Ljubljani, dné 19. decembra 1883.

(803-2)